ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ

v.

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2020 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.) ਨੰਬਰ 65)

ਫਰਵਰੀ 14, 2020

[ਆਰ ਭਾਨੁਮਤੀ, ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ
ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਆਰਟੀਕਲ 72 – ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ
ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਦਲਣਾ
ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਤਸ਼ੱਦਦ, ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ - ਆਧਾਰ: ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਜਿੱਥੇ
ਆਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਿੱਥੇ
ਆਦੇਸ਼ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਮਨਮਾਨੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,
ਕੇਸ ਰਿਕਾਰਡ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ
ਅਦਾਲਤ, ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਕਾਪੀ, ਨਾਮਾਤਰ ਰੇਲ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ - ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਫਾਈਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ - ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤਕਲੀਫ
ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਆਰਟੀਕਲ 72 - ਜਦੋਂ ਸਰਵਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨੋਟ ਅਤੇ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸਰਵਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ - ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਦੇ ਸਮੇਂ,
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਐਚ

ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ - ਜੇਲ੍ਹ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਸੀ - ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ
ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ
ਉਸੇ ਲਈ, ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ।

ਮਾਰੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਹੋਰ (1981) 1 ਐਸਸੀਸੀ
107 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ.

ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1978) 4 ਐਸਸੀਸੀ 494: [1979] 1 ਐਸਸੀਆਰ 392; ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਚੌਹਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸਸੀਸੀ 1 : [2014] 1 ਐਸਸੀਆਰ 609; ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ
v. ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ) (2013) 6 ਐਸਸੀਸੀ 195 : [2013] 6
676; ਸਤਪਾਲ ਬਨਾਮ ਸਤਪਾਲ ਵਿ. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2000) 5 ਐਸਸੀਸੀ 170 : [2000] 3 ਐਸਸੀਆਰ 858; ਬਿਕਾਸ ਚੈਟਰਜੀ ਬਨਾਮ ਬਿਕਾਸ ਚੈਟਰਜੀ ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ
ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 634; ਏਪੁਰੂ ਸੁਧਾਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਏ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.
161 : [2006] 7 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 81; ਨਾਰਾਇਣ ਦੱਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 4 ਐਸਸੀਸੀ 353 : [2011] 4 ਐਸਸੀਆਰ 983 - ਨਿਰਭਰ

ਮੁਕੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ
(2017) 6 ਐਸਸੀਸੀ 1 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

(2017) 6 ਐਸਸੀਸੀ 1	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 2
[1979] 1 SCR 392	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 7
[2014] 1 SCR 609	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 7
[2013] 6 SCR 676	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 10
[2000] 3 SCR 858	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 11
(2004) 7 SCC 634	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 11

[2006] 7 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 81	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 12
[2011] 4 983	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 25
(1981) 1 ਐਸਸੀਸੀ 107	ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਪੈਰਾ 31
(2004) 7 634	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 31

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ
(ਅਪਰਾਧਿਕ) 2020 ਦਾ ਨੰਬਰ 65.

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਸਿੰਘ, ਵੀਪੀ ਸਿੰਘ, ਗੀਤਾ ਚੌਹਾਨ, ਰਿਚਾ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਰਾਣੀ, ਸਦਾਸ਼ਿਵ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ. ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਐਸਜੀ, ਚਿਰਾਗ ਐਮ ਸ਼ਰਾਫ, ਕਾਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਘਿਲਦਿਆਲ, ਬੀਵੀ ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੀਮਾ ਕੁਸ਼ਵਾਹਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯਸ਼ਿਕਾ ਵਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ ਭਾਰਤੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਆਰ. ਭਾਨੁਮਤੀ, ਜੇ.

ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ
ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ:- () ਈ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ
ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ; () ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ; () ਤਸ਼ੱਦਦ; (v) ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ; (v) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ (v) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਿਰਭਯਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾ ਨਾਲ ਸਮੂਹਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। 16/17.12.2012 ਦੀ ਰਾਤ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 10.09.2013 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 2013 ਦੀ ਐਸਸੀ ਨੰਬਰ 114 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ, 365, 366 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ, 307 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ, 376 (2) (ਜੀ), 377 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ, 395, 397 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ 302 ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਆਈਪੀਸੀ, 201 ਦੇ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 412 ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ 13.09.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 13.03.2014 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ
ਸਜ਼ਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਭਿਆਨਕ ਸੀ ਅਤੇ "ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ" ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 05.05.2017 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 6 ਐਸਸੀਸੀ 1 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਦੋਸ਼ੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲੰਬੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 09.07.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

07.01.2020 ਨੂੰ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਊਸ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 22.01.2020 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਲਈ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

08.01.2020, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 14.01.2020 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਲਈ ਨਵਾਂ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ 01.02.2020 ਨੂੰ ਡੀ. 10.01.2020 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਤੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਗੇ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 29.01.2020 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ 01.02.2020 ਨੂੰ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਿਹਾੜ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ 01.02.2020 ਨੂੰ।

31.01.2020 ਨੂੰ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਮੌਤ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 05.02.2020 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ 01.02.2020 ਨੂੰ।

<u>ਵਿਵਾਦ:-</u>

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਏ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪ੍ਰਤੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ, ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਾਰੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਰਿਕਾਰਡ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਸੂਚੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ

ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਏ ਸਮੱਗਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ
ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਏ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਦਫਤਰ ਹੈ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ, ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਰਟੀਆਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ;
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਦੇਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੨੧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਸਿਰਫ ੧੯ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਵਰਗ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਸ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਜੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੈਦ ਅਣਉਚਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1978) 4 ਐਸਸੀਸੀ 494 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਬਲਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੀਹੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਇਲਾਜ[ਸੋਧੋ] ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਦਵਾਈ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ ਡਿਸਆਰਡਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਜੇਲ੍ਹ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਚੌਹਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸਸੀਸੀ 1 ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੂਨੀਅਨ ਸੰਧੀਆਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ

ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ, ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ, ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਨੋਟ ਫਾਈਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਨੋਟ ਫਾਈਲ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਡਾਕਟਰੀ ਬਿਮਾਰੀ/ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ,

ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ

ਸੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਆਮ ਹਾਲਤ ਸਥਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਵਾਲੇ ਇੱਕੋ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਹੋਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

9. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

10. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ, ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਆਫੀ, ਰਾਹਤ, ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ

ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਅਤੇ 161 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

ਵਚਨਬੱਧ ਅਤੇ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ
ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ) (2013) 6 ਐਸਸੀਸੀ 195 ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਅਤੇ 161 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਤਪਾਲ ਬਨਾਮ ਸਤਪਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2000) 5 ਐਸਸੀਸੀ 170 ਅਤੇ ਬਿਕਾਸ ਚੈਟਰਜੀ ਬਨਾਮ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 634 ਅਤੇ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਚੌਹਾਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਫੈਸਲੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 72 ਅਤੇ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ:
"14. ਆਰਟੀਕਲ 72 ਅਤੇ 161 ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ.
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਧਾਰਾ 72/161 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇਹ ਵਰਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ,
ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ/ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਭਾਵ ਵੱਖਰੇ, ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ।
ਕੁਦਰਤ।

…….

19. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ
ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ
ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਵਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 72/161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਅਤੇ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਸੀਮਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। (.) ਵਿੱਚ
2020 ਦਾ ਡੀ ਨੰਬਰ 3334 - ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਅਸੀਂ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਬਲਯੂਪੀ (.) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
2020 ਦਾ ਨੰਬਰ 3334. ਏਪੁਰੂ ਸੁਧਾਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ

ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 161 ਅਤੇ ਸ਼ਤਰੂਘਨ

ਚੌਹਾਨ । ਏਪੁਰੂ ਸੁਧਾਕਰ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"34. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ
ਧਾਰਾ 161, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(ਏ) ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; (ਅ) ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਹੈ;

ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; (ਈ) ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।

35. ਵਿਦਵਾਨ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਇਕ ਮੁਆਫੀ/ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਾਰਨ ◌ਾ◌ं ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਮੁਆਫੀ/ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਜੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਸਮੱਗਰੀ
ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ
ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਚੌਹਾਨ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਏ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਤੇ ਇਹ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

14. ਧਾਰਾ 72 ਅਤੇ 161 ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।
ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਪਤਵੰਤੇ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ, ਬੀ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਦਰਸਾਏ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ
ਦੋਵਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 72/161 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇਹ ਵਰਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ,
ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ 8 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ ਹੈ
ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ/ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਭਾਵ ਵੱਖਰੇ, ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿਰਵਿਘਨ।

…….

19. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 72 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ
ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਵਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਮੁਆਫੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72/161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਆਓ ਵਰਤਮਾਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ
ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਧਾਰ ਉਠਾਏ ਹਨ
ਉਸ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ:-

ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ
ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ
ਸੂਚਨਾ ਐਕਟ, 2005;

ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾ ਰੱਖਣਾ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ;

(v) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ; ਅਤੇ

(v) ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪੱਖਪਾਤੀ ਮਨ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰੇ. ਦਲੀਲ: ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ: ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ

ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ,
ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ, ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 ਤਹਿਤ ਫਾਈਲ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ
ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਪੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਅਸਲ ਫਾਈਲ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।
ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।
ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਉਹ ਪਹਿਲੂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ
ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:- () ਜਿੱਥੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ; () ਜਿੱਥੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; () ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (v) ਆਦੇਸ਼ ਮਨਮਾਨੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ.

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਫਾਈਲ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਵੀ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਅਸੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਦੇਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹ ਸੁਣੀ ਹੈ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ
ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਸਹੀ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਕੀ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ

ਉਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਫਾਈਲ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ
ਇੱਕ ਜਨਰਲ ਨੇ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ/ਵਾੜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਉਚਿਤ ਨੋਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ
ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਫਾਈਲ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁੱਦਾ
ਹੇਠ ਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ
ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਈਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ
ਉਪਰੋਕਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ, ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ: - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਫਾਈਲ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ਼ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ (ਗ੍ਰਹਿ), ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਫਾਈਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਫਾਈਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ
ਇਸ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ (ਗ੍ਰਹਿ) ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਫਾਈਲ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ (ਗ੍ਰਹਿ) ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਮੰਤਰੀ (ਗ੍ਰਹਿ), ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ, ਐਫ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ।

ਦੁਬਾਰਾ ਦਲੀਲ - ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਚੌਹਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਹ ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ
ਭਾਰਤ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਚੌਹਾਨ ਕੇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

20. ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨੋਟ ਵਾਲੀ ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪ੍ਰਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਿੰਨ ਫਾਈਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।
04.10.2019 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 02.12.2019 ਦੇ ਕਵਰਿੰਗ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 29.01.2020 ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ 30.01.2020 ਨੂੰ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ 30.01.2020 ਦੇ ਕਵਰਿੰਗ ਲੈਟਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਵਰ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪੁੱਤਰ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ () ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ; () ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਹਰੇਕ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਕਾਪੀ; () ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਕਾਪੀ;
(v) ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਸੂਚੀ; (v) ਕੈਦੀ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ; (v) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ/ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ; (v) ਕੈਦੀ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ; (v)
ਕੈਦੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ; ਅਤੇ () ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (01.02.2020 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼)।

21. ਨੋਟ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨੋਟ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਨੋਟ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨੋਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਰਹਿਮ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਏ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਾ ਰੱਖਣਾ - ਡਾਕਟਰੀ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ: -

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਿਆਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਸੀ
ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਬੀ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਸ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰੀਰਕ ਹਮਲਾ,
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ "ਭੁੱਖ ਘਟਣ", "ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਕਮੀ" ਅਤੇ "ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮੀਖਿਆ", "ਵਿਚਾਰ ਵਿਕਾਰ" ਅਤੇ "ਕਮਜ਼ੋਰੀ" ਲਈ ਕਈ ਹੋਰ ਵਾਰ, "ਵਿਚਾਰ ਵਿਕਾਰ" ਅਤੇ "ਕਮਜ਼ੋਰੀ" ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਸੀ।
ਕਈ ਵਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਲਾਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੀ
ਆਪਣੀ ਕੈਦ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਰਿਕਾਰਡ, ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ
ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਖਾਮੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ
ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਏਪੂਰੂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ
ਸੁਧਾਕਰ, ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਚੌਹਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:

"24.2. .....ਏਪੂਰੂ ਸੁਧਾਕਰ ਬਨਾਮ ਏਪੂਰੂ ਸੁਧਾਕਰ ਵਿੱਚ। ਏ.ਪੀ. ਰਾਜ (2006) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 161, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

……..

35. ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ
ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ; ਇੱਕ ਮੁਆਫੀ/ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਮੁਆਫੀ/ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਜੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ

ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

103. ……. ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ/ਸਮੱਗਰੀ ਮੰਗਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰਨਾ
ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਰਗੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ।
ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ
ਤੁਰੰਤ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਮੰਗੋ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫਾਈਲ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ
ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 30.01.2020 ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ
ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 30.01.2020 ਨੂੰ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਰਵਰਡਿੰਗ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਾ. ਆਕਾਸ਼ ਨਾਰਡੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਜ਼ਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ
ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਭਾਰਤ। ਆਕਾਸ਼ ਨਾਰਡੇ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਡਜਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਥੈਰੇਪਿਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਥੈਰੇਪੀ ਸੈਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਮ ਸਥਿਤੀ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਥਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤਕਲੀਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਨਾਰਾਇਣ ਦੱਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ
ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 4 ਐਸਸੀਸੀ 353 ਅਤੇ ਈਪੁਰੂ ਸੁਧਾਕਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 72 ਅਤੇ 161 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਨੋਟ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ

ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ
ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਗਰੀਬ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਫਿਰ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਾੜਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ "ਐਚ" ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਤੂਬਰ, 2019 'ਚ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਨੇ 02.12.2019 ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ
ਉਕਤ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਘੇਰੇ ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 30.01.2020 ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ, 30.11.2019 ਦੀ ਉਕਤ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਡੀ ਵੇਰਵੇ ਦੁਬਾਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ
ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਕੱਲੀ ਕੈਦ: -

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ,
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਜੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ। ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਵੱਲੋਂ 13.02.2020 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਿੰਗਲ ਕਮਰੇ ਅਤੇ ਬੈਰਕ ਸਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸੀਮਤ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ

ਏ ਨੂੰ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਇਕੱਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਹਵਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸੀ
ਹੋਰ ਕੈਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅੰਤਰਾਲਾਂ 'ਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਹੈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸੀਮਤ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੀ
ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਾਰਨ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ
ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਸੀ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਕੈਦ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ।
ਪੱਖਪਾਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਪੱਖਪਾਤ ਹੈ
ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਵਿਚਾਰ ਲਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ "ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ" 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਸੀ
ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ
ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੰਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਨਤਕ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ
ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ "ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ" 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਤੱਕ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੱਕ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ੧੪.੦੧.੨੦੨੦ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਹਿਮ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ

29.01.2020 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
30.01.2020 ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ 01.02.2020 ਨੂੰ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ
01.02.2020 ਨੂੰ ਤਿਹਾੜ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਸ
ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਕਾਪੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਰੋਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ
ਰਿਪੋਰਟ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂਚ
ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ
ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਰੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਯੂਨੀਅਨ
ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (1981) 1 ਐਸਸੀਸੀ 107 ਅਤੇ ਬਿਕਾਸ ਚੈਟਰਜੀ (2004) 7 ਐਸਸੀਸੀ 634 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ
ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿੱਥੇ ਹੈ
ਇਹ ਬਹੁਤ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ
ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ.

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ
ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ
ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

